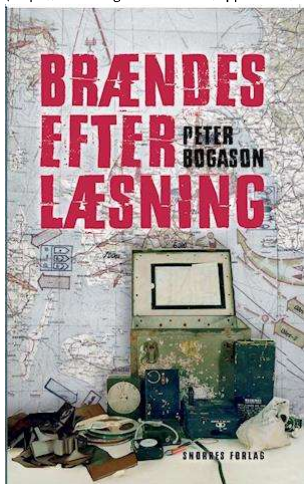


Brændes efter læsning

(https://www.krigsvidenskab.dk/application/files/6216/1252/0917/braender_efter_laesning.jpeg)

(https://www.krigsvidenskab.dk/application/files/6216/1252/0917/braender_efter_laesning.jpeg)



()

Titel: Brændes efter læsning (roman).

Forfatter: Peter Bogason

År: maj 2020

Forlag: Snoores Forlag

Vejl. pris: 99 kr.

Sider: 299.

Anmelder: Nils Ulrik Bagge

Antal faner: 4.

Bogen, "Brændes efter læsning" af Peter Bogason, er en roman, der tager udgangspunkt i flådens sænkning den 29. august 1943 og fortsætter til 1951. Plottet omhandler en pensioneret kommandørkaptajn, der efter 14 års pension i november 1990 kontaktes af Forsvarets Efterretningstjeneste for at assistere i en udredning af GLADIO. GLADIO var stay-behind grupper oprettet af CIA omkring 1950 over store dele af Vesteuropa, men var Danmark også en del af det? Der findes ikke akter om det i Efterretningstjenesten, så derfor er hovedpersonen, Jørgen Knudsen, i fire dage til samtaler hos Efterretningstjenesten.

Romanen skildrer derefter Jørgen Knudsens oplevelser fra den 29. august 1943, hvor han er ombord på Hvidbjørnen, der sænkes af tyskerne i Storebælt den 29. august 1943. Herefter følger internering og senere arbejde i modstandsbevægelsen, og sluttelig flugt til Sverige med tjeneste i den svenske flåde. Efter befrielsen vender han tilbage, og er de næste 7 – 8 år tilknyttet primært søværnets efterretningstjeneste, og slutter sin tjeneste som chef for Eksercerskolen i Auderød.

Det er en interessant begivenhed, som romanen behandler, som nok i perioden 1945 til 1950 er dårligt belyst. Under selve besættelsen beskrives, hvorledes BOPA, der var kommunistisk, forsøger at røve en våbentransport til de militære ventegrupper. Fordelen ved at skrive en roman er, at der ikke stilles krav om kildemateriale eller noter, hvilket giver en stor frihed til at behandle stoffet. At der fra militærets side har været stor mistillid til den kommunistiske del af modstandsbevægelsen, er dog veldokumenteret. Jørgen Knudsens familieliv er også beskrevet og giver nok et rimeligt billede af en søofficersfamilie på det tidspunkt. Heldigvis er fruens formuende, så familien lider ingen nød.

Perioden 1945 til 1951 er noget tung at komme igennem, men også utrolig interessant. Sovjetunionen fylder pludselig meget. Tyskland er forsvundet som magtfaktor, imens Storbritannien og USA lurar i kulissen. Et kommunistisk kup vurderes som en mulighed. Flåden skal genopbygges, og bogen postulerer, at der forsøges at hverve tyske teknikere til speciel bygning af ubåde. I betragtning af, at Orlogsværftet har bygget ubåde tidligere, virker det lidt søgt. Det endte dog med, at vi fik tre brugte ubåde fra Storbritannien. Romanen beskriver også de overvejelser, der var omkring, hvordan vores fremtidige flåde skulle se ud, samt hvilket koncept den skulle operere efter. Det ender heldigvis med noget, som enhver søofficer kan genkende. Romanen bygger det konceptuelle resultat op som et resultat af et samarbejde med en tysk admiral, da hovedpersonen rejser til Tyskland i perioden lige efter krigen, og lægger tilsyneladende her grundlaget til et fremtidigt samarbejde med de vesttyske efterretningstjenester. Her beskrives også de komplicerede forhold i Slesvig-Holsten, samt forsøg fra visse grupper i Danmark til at flytte grænsen til Ejderen.

Romanen er relevant, fordi den giver et indblik i en tid, hvor søværnet forsøger at genopbygge i en verden, som ingen på den tid sikkert kan forudse. Også dengang var midlerne få i forhold til ambitionerne. Ligeledes giver den også et indblik i de stormagtsinteresser, som også var en

realitet. Med Danmarks indtræden i NATO i 1949 stabiliseres situationen, og det er nok vanskeligt for en officer i dag at forestille sig en tid uden NATO.

I fortællingen om besættelsen er der ikke noget glamour i fortællingen om de militære ventegrupper samt overgangen til efterkrigstiden. Men at det lykkedes de politikere, der havde ansvaret for den 9. april 1940 at genvinde kontrollen, er egentlig en stor bedrift. Vi kom igennem perioden uden borgerkrig i en situation, hvor der var mindst 200.000 illegale våben i omløb.

Kort sagt er "Brændes efter læsning" en interessant roman, der beskriver en periode af vores historie, der ikke ellers er så godt belyst. Som alle gode spionromaner er der agenter, dobbeltagenter samt forræderi, og mere kan man forlange af en roman om efterretningstjenesten.

